

ŚWIERZB

Jakie są cele tej ulotki?

Ulotka ta została sporządzona, aby dostarczyć szczegółowych informacji o chorobie o nazwie wierzb (ang. *scabies*). Wyjaśnia czym jest to schorzenie, jakie są jego przyczyny, jak można na niego przeciwdziałać i gdzie znaleźć więcej informacji na ten temat.

Co to jest świerzb?

Wierzb to często spotykana choroba skóry objawiająca się intensywnym swędzeniem, wywoływana przez roztocza wierzbowca ludzkiego. Może dotyczyć osoby w każdym wieku, ale najczęściej spotykana jest u osób młodych lub w podeszłym wieku.

Co jest przyczyną świerzbów?

Roztocza wierzbowca są to małe pasożyty, mniejsze niż główka od szpilki. Są zwykle przenoszone przez bezpośredni kontakt skóry ze skórą osoby zarażonej, a bardzo rzadko za pośrednictwem przedmiotów takich jak ubrania lub pościel. Zwierzęta domowe nie są nosicielami. Osoby zarażone wierzbem mają przeciwnie około tuzina dorosłych osobników na swojej skórze, ale u niektórych osób liczba ta może być o wiele większa. Brak higieny nie jest przyczyną wierzbu. W rzadkich przypadkach, u pacjentów leczonych lekami immunosupresyjnymi, u pacjentów w podeszłym wieku i w złym stanie zdrowia występuje typ wierzbu zwany wierzbem norweskim (*crusted scabies*). Ten typ wierzbu charakteryzuje się obecnością tysięcy roztoczy wierzbowca na skórze i jest niezwykle zaraźliwy.

Czy świerzb jest chorobą dziedziczną?

Nie, ale często występuje u kilku członków rodziny jednocześnie.

Jakie są objawy świerzbu?

Głównym objawem świerzbu jest swędzenie, które zwykle rozpoczyna się po około miesiącu od zarażenia się roztocami. Swędzenie odczuwa się na tułowiu i kończynach, a zazwyczaj nie na głowie ani szyi (za wyjątkiem noworodków). Swędzenie często staje się bardziej intensywne w nocy, kiedy kładziemy się do łóżka. Często kilka osób w tej samej rodzinie oraz ich znajomi zaczynają odczuwać swędzenie mniej więcej w tym samym czasie.

Jak wygląda świerzb?

Zmiany skórne powodowane przez świerzba składają się z zadrapań i czerwonych żółtych skórki; w późniejszym okresie może dojść do infekcji i wystąpienia niewielkich ropnych wyprysków. Bardzo często na całym ciele występuje wysypka podobna do egzemy (*eczema*) czyli zapalenia skóry (*dermatitis*). Swędząca wysypka pokrywa większość powierzchni skóry, ale szczególnie występuje głównie w przestrzeniach między palcami i na wewnętrznych stronach dłoni, nadgarstkach, kostkach i podszewkach stóp. Roztocza świerzbowca drą norki w tych partiach skóry, aby składać jaja. Norki mają wygląd niewielkich szarawych linii na skórze. Dorosłe osobniki mają niewielkie rozmiary (około 0,4 mm długości) i można je dostrzec przez szkło powiększające jako ciemne plamki na końcu jednej norki. W świerzbie norweskim wysypka może przypominać żółty i nie powoduje tak intensywnego swędzenia.

Jak diagnozowany jest świerzb?

Lekarz jest zazwyczaj w stanie postawić diagnozę na podstawie wywiadu i zbadania zmian skórnych. Można też pobrać skrawki z norwiczego świerzbowca i zbadać pod mikroskopem, aby stwierdzić obecność roztoczy i ich jaj.

Czy świerzb można wyleczyć?

Nieleczony świerzb może trwać miesiącami, a nawet latami, ale po zastosowaniu odpowiedniego leczenia, objawy zanikają szybko i całkowicie. Po zabicu wszystkich roztoczy przy pomocy leków, swędzenie zazwyczaj utrzymuje się jeszcze przez kilka tygodni.

Jak należy leczyć świerzb?

Aby wyleczyć świerzba należy:

1. Wyleczy zainfekowanego wierzblem pacjenta.
2. Upewni się, że pacjent i osoby mające z nim kontakt nie zarażą się ponownie. Oznacza to, że wszyscy członkowie rodziny oraz partnerzy seksualni pacjenta muszą w tym samym czasie poddać się leczeniu, bez względu na to czy odczuwają objawy świadczenia czy nie.

Istnieje kilka skutecznych preparatów stosowanych w leczeniu wierzbu. Produktami najczęściej stosowanymi w Wielkiej Brytanii są *permethrin* i *malathion*. Warto sprawdzić czy przepisany przez lekarza preparat jest przeznaczony specjalnie do zwalczania wierzbu, ponieważ oba te preparaty dostępne są w kilku wersjach, a niektóre z nich skuteczne są wyłącznie w zwalczaniu wszy głowowych (*head lice*). Lekarz może polecić inne preparaty dla kobiet w ciąży lub karmiących piersi oraz dla niemowląt.

Należy zastosować się ściśle do instrukcji opracowanych dla danego leczenia; instrukcje te będą się opierać na następujących zasadach:

- Roztocza mogą znajdować się także na partii skóry, leczenie należy więc zastosować na całym ciele od szyi w dół u osób dorosłych (a u dzieci również na skórze głowy), a nie tylko na miejscach świadczenia.
- Preparat należy pozostawić na ciele i nie zmywać go przez co najmniej 12 godzin.
- Po umyciu rąk należy ponownie zastosować preparat leczniczy na skórze rąk.
- Tydzień po zastosowaniu preparatu leczniczego należy go zastosować jeszcze raz, aby zabić roztocza, które wylęgły się z jaj po pierwszym leczeniu.
- Aby pozbyć się roztoczy z pościeli i odzieży wystarczy je raz wyprać.
- Wzięcie kąpieli przed zastosowaniem leczenia nie jest konieczne.

Jeśli wierzb okaże się oporny na leczenie lub jeśli jest to wierzb norweski, lekarz może przepisać leczenie doustne o nazwie *ivermectin*, zwykle w formie dwóch dawek tabletek branych w odstępie tygodnia.

Natomiast u osób, które zaraziły się wierzblem od partnera seksualnego, lekarz może zbadać czy jednocześnie nie wystąpiło zarażenie innymi chorobami.

Jaka jest moja rola?

Jeśli będziesz postępować zgodnie z otrzymanymi instrukcjami, wierzba zostanie skutecznie wyleczona. Upewnij się również, że wszystkie osoby z twojego bliskiego otoczenia zastosują leczenie w tym samym czasie co Ty. Niestety przypadki ponownego zarażenia się wierzbiem są częste.

Gdzie można uzyskać więcej informacji na temat świerzbu?

Na internecie:

www.emedicine.com/emerg/topic517.htm

www.aad.org/pamphlets/Scabies.html

www.medinfo.co.uk/conditions/scabies.html

Celem tej ulotki jest przedstawienie poprawnych informacji na dany temat w oparciu o zgodność poglądów przedstawicieli Brytyjskiego Stowarzyszenia Dermatologów (British Association of Dermatologists): jej zawartość natomiast może czasami różnić się od porady uzyskanej od lekarza.

Angielska wersja tej ulotki została poddana ocenie czytelności dokonanej przez Zespół ds. Oceny Informacji dla Pacjentów przy Brytyjskim Stowarzyszeniu Dermatologów

BRYTYJSKIE STOWARZYSZENIE DERMATOLOGÓW ULOTKA DLA PACJENTA

DATA POWSTANIA ULOTKI: SIERPIEŃ 2004

DATA AKTUALIZACJI ULOTKI: MAJ 2010